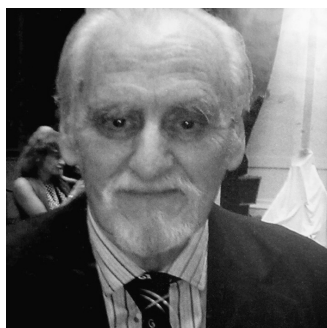

FILIP TAMÁS
Ébert Tibor
 (1926–2015)

Ha Ébert Tibor látná, hogy épp nekifogok egy öt búcsúztató szövegnek, talán így szólna: „Ugye, megmondtam?” Utolsó éveiben, főleg felesége elvesztése után erősen foglalkoztatta az elkerülhetetlen távozás gondolata. Erről élőbeszédben, versekben és prózában egyaránt számot adott. Aki ismerte, tudhatta: egyszerre pulzált benne a nagy életerő és a komorság. Vívódó lélek, nagy érzéssel a tragikum kifejezéséhez. Pozsony szülötte, aki a történelem könyörtelensége okán elveszítette kedves városát, de amelynek emlékét mindvégig úgy őrizte, gondozta, mint valami kincset. Megtapasztalhatta a kisebbségi lét minden gyötrelmét, de képes volt rá, hogy gyakorolja a „magyarnak lenni és megmaradni” imperatívuszát.

Ébert Tibor a zene birodalmának elismert alakja volt évtizedeken át, hegedű- és brácsaművészként bejárta a világot, géniuszok közelében élt, de nem érte be ezzel; nyilván szükségszerű volt, hogy rátaláljon az irodalomra, a zene univerzuma után egy másikra, amelyben előadóművészi léte után alkotóművésszé válhatott. A viszonylag kései indulás ellenére művek sokaságát hozta létre, mondhatni teljes fegyverzetben pattant az irodalom világába, és magabiztosan moz-

gott a dráma, a líra, az epika területén. Albert Gábertól kölcsönvett szóval: íróként igazi polifónia jellemezte. E sokszólamúság ellenére úgy érzem, van egy jellegzetes Ébert Tibor-i hangvétel, amelyre könnyen ráismerhetünk. A kifejezés expresszivitása, a kísérletező hajlam, a felfokozott érzelmek ereje tökéletesen megférnek egymással, amelyekhez egyre gyakrabban csatlakozott a nosztalgia. A veszteségek számbavétele tulajdonképpen a megtartás gesztusa nála. Olyan avantgardista volt, aki mélységesen hitt a hagyományokban, a közösség és a nagy alkotók által teremtett, megőrzött értékekben. A szenvedélyes igazságkereső Ébert Tibort személyes meggyőződése, és nem művészetének karaktere tartotta meg a nemzeti-konzervatív oldalon. Ez a választás magától értetődő volt számára, de a búcsú pillanatában

muszáj jelezni, hogy az az írói közösség, amelyhez e döntéssel kapcsolta magát, nem méltányolta eléggé ezt. Írói útját méltatlanul kevés elismerés szegélyezi. Életműve az „Unvollendete” (utalás egyik művének alcímére és természetesen a megrendítő Schubert-szimfóniára) állapoton túljutva lezárult. Ugyanakkor kiadatlan műveinek sokasága vár a megjelenésre, drámái a színpadra állításra, akárcsak a szerző egy igazi, nagyon megérdemelt befogadásra.

A nyolcvankilenc éves korában közülünk eltávozott Ébert Tibortól a saját szavaival búcsúzó: „...a világ kioldódik belőlem, elvegyülve az univerzummal, maradok benne, általa, nélküliségek örökkévalóságában...”

ÉBERT TIBOR

Hová?

*most már nem lehet
 játszogatni az idővel
 tologatni ide oda
 minden esély deformálódott
 el kell menni
 falán félve osonva
 a láthatatlanság burkával
 menni menni
 lépésekkel lépések nélkül
 lábatlanul
 zsugorodva és távolodva
 önnön magamtól
 kioldódva mindenből
 ami bizonyosság és látszat*

*hátrahagyott jelekkel
 és jeltelenül
 mint annyiszor
 először és utoljára
 tűnni
 elindult magamtól
 céltalan magamhoz
 minden történelmi esély
 deformálódott
 s az ok...
 az ok? talán mi vagyunk
 magam vagyok*